

בניר

עלוו קיבוץ ניר אליהו

גליון 494 / 2 מרץ 2012 ח' אדר תשע"ב

נר זכרון

לזכרם של החברים שאינם עימנו

גדי סלע - 22 שנים למותו

תומס ובר - 17 שנים למותו

חלי רונן - 14 שנים למותה

מנחם זטורסקי - 11 שנים למותו

נירה רפפורט - שנה למותה

העצב צריך חברה

מילים: רחל שפירא
לחן: חוה אלברשטיין

עוד יום הגיע לקיצו
ועוד שבת עברה
מחר יהיה יותר בהיר
השדרנית אמרה.

הערב שאמור להיות
נעים ומלטף
רובץ עלי כמו הר גדול
מכביד על הכתף.

קולות עולים מן הרחוב
אחד אחר אחד
ורק מי שאינו נשמע
חסר לי במיוחד.

וקול פנימי לוחש אלי
מתת ההכרה
העצב שהשארתי פה
גם הוא צריך חברה.

אולי ארחץ את הכלים
אדליק את המנורה
אולי אשתה עוד כוס קפה
אראה את הסדרה.

אחזיר צלצול למישהו
אולי אקבע פגישה
אולי אהיה יותר ברורה
אולי פחות תלושה.

קולות עולים מן הרחוב
אחד אחד אחד
ורק מי שאינו נשמע
חסר לי במיוחד.

וקול פנימי לוחש אלי
מתת ההכרה
העצב שהשארתי פה
גם הוא צריך חברה.

עוד יום הגיע לקיצו
ועוד שבת עברה
העצב שהשארתי פה
גם הוא צריך חברה.

דבר העורכת

בשעה ששורות אלה נכתבות ממשיך לרדת הגשם בעוצמות שכבר כמעט שכחנו את קיומן. הכבישים בצפון הגולן סגורים לתנועה, הכנרת מתמלאת... כמה חיוני לנו לדעת שדרכו של עולם כוללת גם ברכות.

לפעמים צריך פשוט לכבות את המכשירים המשדרים חדשות ורק להביט החוצה מתוך הבית החם... כן, צריך שיהיה גם בית חם. מזג אוויר ומצב הרוח לפעמים תואמים. ומה בעלון הפעם?

חלקו הראשון של העלון מוקדש לחברתנו היקרה נירה רפפורט ז"ל שהלכה מאתנו לפני שנה. העצב שליווה את החודשים האחרונים בחייה עדיין אתנו. מכיוון שלא יצא עלון באותו מועד (שמוליק מיהר לפניו...), בחרנו לעשות זאת הפעם. המשפחה בחרה קטעים מפרי עטה, וזהו רק חלק קטן מן העושר שהיה באישה המקסימה הזאת. שושקיה הוסיפה ותיארה חלקים נוספים, עתליה הקלידה שורות אלה באהבה רבה. המשפחה בחרה לכתוב לקראת האזכרה, ולכן דברים של בני המשפחה לא יתפרסמו על דפים אלה.

מקום מרכזי תופס גם הראיון עם מרסיאל. חבר קיבוץ שלא כולנו מכירים, שבימים אלה ימלאו 20 שנה למועד בו הגיע לקיבוץ. (גם כאן לא מילא שמוליק את המשימה... ועל כך בגוף הטכסט.)

בדרך מקרה נוצר עלון של ניגודים משלימים, כזה שמראה חלק מן הרבגוניות של הקיבוץ הקטן שלנו. מצד אחד נירה, שעסקה שנים רבות בפעילות ציבורית והובילה מהלכים מכריעים בתולדות ניר-אליהו, ומן הצד השני מרסיאל המחפש דרך אל ההכרה הציבורית ואל ההשתייכות החברתית.

עוד בעלון פרק המוקדש להיבט הביטחוני של השנים הראשונות, הרבה לפני שהפכנו להיות כרישי נדל"ן, וכמובן גם דברים יותר אישיים ודברים הנוגעים לחיי השגרה.

בשבוע הבא יחול חג פורים, אז שיהיה לכולנו חג שמח ומסיבות נפלאות!

קריאה מהנה,

נטע

מכתבים למערכת ניתן לשלוח לאי-מייל BANIR@NIREL.ORG.IL
או להכניס לתא דואר מספר 40.

מחכים לשמוע מכם...

עורכת ראשית: נטע בארי

ארכיון: עמיקם רגב

מערכת: ליזה בוחסירה, עתליה אייל, הדסה ראובני,

דור הורביץ, שלי בורץ

להערות, רעיונות, דעות וסתם לראות את העלון בצבעוני - כנסו לאתר הקיבוץ

(ובדרך תמצאו גם כתבות, סקרים, תמונות, הודעות ועוד ועוד)

www.nirel.org.il

נר זכרון לנירה רפפורט ז"ל

זה יותר משנה אני מרגישה כי אינני מסוגלת לכתוב על נירה. וזה כואב!

הזמן שחולף לא מקהה ולא מטשטש, לא נותן לעבור לסדר היום, אולי ההפך. כמה קשה לעבור במדרכה ולא להיכנס לביתם של בנימין ונירה, לשאול לשלומם, ל"דסקס" קצת על הקיבוץ ולברר מה עושים היום ומה יש השבוע? והנה הם אינם.

החברות שלנו – של נירה, לנצ'ו ושלי הייתה חברות אמיתית. בילינו יחד - סרטים, קונצרטים, הסתובבות מדי פעם ביפו ואיך אפשר בלי קצת "שופינג" ומסעדה טובה? כמה נירה אהבה לעשות "בודן" בחמי געש ובאמת זה היה נפלא. מאז מותה של נירה לא ביקרנו בחמי געש. ביום ההולדת ה-70 של לנצ'ו ושלי נסענו לשלושה ימים לאילת. היו הרבה שיחות נפש, הופעות ובכלל היה טוב לבלות במחיצתה.

כשנירה נבחרה לרכז את ועדת קליטה היא ביקשה שאצטרף אליה. הסכמתי ובאמת היו ישיבות חשובות ומעניינות וזה מפני שנירה בעלת כושר דיבור וכתובה. הקליטה הייתה מאוד חשובה לה ולצערי לא זכתה לראות את קבלתן של המשפחות לחברות.

כשבנימין נפטר כמה נורא זה היה לנירה, למשפחה ולכולנו. השתדלנו להקל, לתמוך – כמה קשה הלבד!

נירה חלתה – היא עברה תקופה קשה. כשהוטב לה, שמחה והמשיכה במשימותיה.

כשהמחלה חזרה ניסתה בכל כוחותיה להתגבר ע"י הרפואה הקונבנציונלית והרפואה האלטרנטיבית – שום דבר לא עזר.

נירה נפטרה בבית החולים "מאיר" כאשר כל משפחתה המורחבת לידה. היא נפטרה במחלקה פנימית ה' בה לנצ'ו ואני מתנדבות. כמה קשה זה היה.

אין מילים לעצב.
שושקה

9.10.89

רב שלום לכם ידידי וגמר חתימה טובה!

עכשיו בוקרו של יום כיפור, בוקר סתווי קריר, לראשונה הדליקו כאן את החימום. העצים עדיין משירים את עליהם ועל המדרכות שפע מהם. עוד מעט יתחילו צבעי האדום-זהב-חום של הסתיו. כמנהגנו ביום כיפור איננו נוסעים לשום מקום ומקדישים את היום אם לא לחשבון הנפש אז לפחות לכתובת מכתבים, קריאה, מנוחה וענייני הבית.

אתמול רצינו ללכת לשמוע את "קול נדרי" בטמפל עמנואל – בית הכנסת של הרפורמים. ממילא היינו בעיר – אני לצורך טיפול שיניים וכולם אומרים שזאת ממש חוויה, אולי דומה יותר למיסה בכנסיה, אבל משהו מיוחד. אבל כיוון שתפילה התחילה רק ב-8 בערב, לא היה לנו כוח לחכות ולכן לא נשארנו. דווקא כאן, בגולה, יש צורך להזדהות עם הטקסים היהודיים כי אין כאן שום תחליף ליהדות. מסביב הכל כרגיל, אין שום הרגשה של חג או מועד ורק היהודים הדתיים, או אלה שמחליטים להפוך את יום כיפור למועד, מרגישים שזה יוצא דופן.

לידינו גרים הרבה יהודים דתיים במידה זו או אחרת. כל שבת אנחנו פוגשים אותם הולכים לבית הכנסת, כשאנחנו נוסעים לקנייה השבועית שלנו בסופר ואני מוכרחה לציין את הערכתי לעובדה שהם שומרים כאן בקנאות על יהדותם שאין ספק שהיא דורשת מהם הקרבה רבה. לחיות באורח חיים שונה בתוך חברה החיה באורח חיים אחר, צריך הרבה נכונות ודבקות ואמונה בעניין. אפשר להתווכח אם צריך לשמור על היותך יהודי בגולה, אבל מי שמחליט לעשות כך הוא בהחלט מטיל על עצמו עול נוסף והתחייבויות נוספות.

הרבה מחשבות בנושא היהדות התעוררו בי בתקופת שהותנו כאן. חלקן היו עולות גם בארץ אבל כאן הן קיבלו חיזוק יתר על משמעות היהדות לגבי האדם החילוני. מה אני יודעת על היהדות והאם הקסר בידע הוא משמעותי או חסר בכלל. האם האדם החילוני זכה לתחליף בעולמו הרוחני כשפנה עורף לדת. איך הייתה נראית המדינה שלנו אילו לא היינו מקיימים את החגים והמועדים היהודיים. הרי חלק גדול מהעם היושב בציון מוכן להתנער מכל חוקי היהדות, האם נהיה כמו אמריקה שאין בה שום הבדל בין קודש לחול, בין יום רגיל בשבוע לבין שבת, או יום ראשון, שבה השבת היא יום ה-Sale וה-Save, שבה יום הזיכרון לנשיא ארה"ב ולחלליה הוא "Happy Memorial Day".

ואם כל זה שאני שונאת את הדתיים "השחורים", אני מתבוננת בזרמים האחרים החיים לפי המסורת ותוהה - אם לא יתבעו מהמדינה לשמור על אופייה היהודי האם הוא יישמר והאם זה בכלל חשוב?! צפיתי בטלוויזיה בשידור מהארץ בוויכוח שנערך בכפר עציון עם הרב פורמן וחנוך בר-טוב. בא לי להקיא לנוכח הוויכוח עצמו ולנוכח ההרגשה שוב להימצא בעיצומו של הוויכוח הישן. ארץ ישראל שלמה או לא, מדינה דו לאומית או לא וכדומה. אבל לא יכולתי שלא להודות בעובדה שציין יוחנן בן-יעקב, שדיבר אל אבישי גרוסמן מעין-שמר ואמר שבני השומר הצעיר נוטשים היום בהמוניהם את קיבוציהם ועוברים לשבת על גדות ההדסון ובלוס-אנג'לס ואילו בני-עקיבא ממשיכים בנאמנותם לחלום הציוני ובאמונתם בקיום המדינה הזאת על אף כל הקשיים ונלחמים על האידיאלים שלהם של יישוב הארץ.

גם אם אינני מסכימה לאזורים שבהם הם מתיישבים וגם אני רואה שהם יובילו בסוף למדינה דו לאומית ולכל יתר הצרות שא"י השלמה תביא עלינו, אבל אינני יכולה שלא להתקנא בלהט האמונה שלהם שמדינת ישראל תתקיים, שיש לנו זכות עליה ויותר מזה, שאין לנו כל מקום אחר בעולם. והם נרתמים לרעיון הזה בעוד שהנוער שלנו מממש את עצמו במרחבי אוסטרליה, או דרום אמריקה ובכלל אינו בטוח שלחיות בארץ זה דבר הכרחי והרצון האישי קודם לכל שיקול אחר.

היום, כשאני יושבת כאן ורואה את היהודים האמריקאים גאים ביהדותם, נושאים אותה בראש חוצות וכל הגילויים האנטישמיים הם סתם תקריות בודדות, אני מבינה הרבה יותר טוב את אי רצונם לעלות לארץ ישראל ואפילו את תפישתם ה"רעיונית" שארה"ב היא מרכז יהודי לצידה של ישראל ולשניהם צורך וזכות קיום במידה שווה.

איני צופה גלי אנטישמיות כאן למרות העובדה ההיסטורית שהכל יכול לקרות ובכל מקום, אבל דבר אחד נעשה לי חד וברור – אם יקרה כאן משהו ליהודים, המקום היחידי שיפתח את שעריו בפניהם היא מדינת ישראל. אבל אם תחרב מדינת ישראל, חס ושלום, ישנם סיכויים רבים ששום מדינה בעולם, כולל אמריקה, לא תפתח את שעריה בפני אלה שינצלו וייצאו משם וגם את זה כבר חזינו בהיסטוריה הלא רחוקה. את זה יודעת היהדות האמריקאית היטב ולכן כל כך חשוב להם שמדינת ישראל תתקיים. ואילו לנו זה צריך להיות וודאי ורק מטעם זה לפחות צריך לבנות מדינה חזקה, עם צבא חזק, שיוכל לשמור על קיומה.

לצערי העובדות המתגלות בשטח לא כל כך מעוצבות והתמונה המתגלית על אופייה של המדינה, על המתרחש בה מכל האספקטים האפשריים, מעוררת הרבה סימני שאלה. ושוב אני חוזרת לנקודת המוצא, שליהדות הדתית הציונית, סימני השאלה האלה אינם ובנקודה זו אני בהחלט מקנאה בהם.

מעבר לכך גיליתי כאן הרבה עניין במקורות הכתובים היהודיים, באותם דברים שבארץ אנו לא נוגעים בהם, לא מלמדים אותנו עליהם וחושבים שנספוג את ערכי היהדות באופן אוטומטי, דרך האדמה. יש בזה משהו, אבל עובדה שזה לא מספיק. יימצאו מעט יהודים חילוניים בארץ שידעו להגיד בביטחון ובגאווה מדוע הם יהודים, הרוב מגמגמים. היום אני רואה שאין כל הפסד בכך שלומדים מהו סידור התפילה, מה מסתתר מאחורי האופן שבו הוא ערוך, הפרשנויות השונות לתפילות ולנוסחים ובכלל לכמה יסודות באורח החיים היהודי שעוברים ונשמרים אלפי שנים, לעומת רעיונות אחרים של תרבויות אחרות שמתו מזמן.

אילו יכולתי להאמין באותו גורם עליון שבו מאמינים הדתיים, הייתי אולי הופכת לדתייה.

העיסוק ביהדות מאוד מעניין אותי מאז ומתמיד. אבל אני לא הגעתי לדרגה כזאת שאהיה מוכנה ל"שעבד" את אורח חיי כולו למען משהו שאינני מאמינה בקיומו באופן כזה המצריך אורח חיים שלם ודפוס התנהגות שאינם מקובלים עלי ואיני מבינה את נחיצותם. לקבל על עצמי עול חיים כזה ואורח חיים כזה בלי לשאול שאלות ולקבל עליהם תשובות מספקות – לכך איני מסכימה. אבל אין מה לומר, לעיתים אני מתקנאה בתוכן חייהם של הדתיים (לא הקיצוניים שבהם), בעיסוקם הרב בתחום הרוחני – וגם ביהדות יש הרבה מה ללמוד ולדעת. ובעיקר בימי החג והמועד שאצלם הם אירועים מלאי תוכן וחגיגות ואצלנו הם דלים למדי.

אני מצטערת על פרץ הפילוסופיה, אבל חלק מהחוויות שלי בארה"ב קשור בהוויה היהודית ובשאלות העולות ממנה והתחלקתי אתכם בכך...

"אהבת המתים"

הוא ידע: אליו היא תחזור
גם אם שנים יעברו ואפילו יובל
והוא לה חיכה בגעגועים אין קץ
ולא היה לו אכפת אם עבתה,
או זרקה השיבה בשערה
ואם השנים בה נתנו אותותן.
וידע: היא תשוב ותהיה לו כמו אז
דקה, שברירית, בעיניה דוק עצב,
אך רגליה קלות נכונות למחול
וקולה עוד נכון לזמר "ליל גליל".

וידע: אז אותה יחבוק בידו איתנה
ממש כמו אז, ביד אחת יקיפנה
ויביט בעיניה מגובה – "אלון", מכתף מוצקה
(יד הנצח שמרה לה אותה חזקה).
ותדע: איזה אושר טמון בפגישה מחודשת!
איזה עצב טמון בפרידה
ולא ידעה אם אותה הדמעה בזווית העין
של צער היא, של שמחה!?!
וידע: הוא ימחה הדמעה בחיוך שובבי
יזהירנה: "שלא תחשבי שוב אותי לעזוב"....
ויזכיר לה: "הן כאן הוא ביתך ובית לא עוזבים לעולם".

והיא תחייך ותדע:
זו הפעם היא נשאת אתו.

מיומנה של מטפלת

שלום לך יומני היקר.

אחרי הרבה שנים חזרתי להיות מטפלת בגן. ונדמה לי ששום דבר לא השתנה ובכל זאת הכל השתנה. ואולי זאת אני שהשתנתי והיום אני רואה את כל הדברים אחרת. ואם אומרים שעם הגיל מאבדים את הסבלנות, אינני בטוחה שזה נכון.

היום אני יודעת שהורים מפקידים בידי המטפלת את הדבר הכי יקר להם וסומכים עליה שהיא תעניק לילד שלהם את כל מה שהם היו רוצים להעניק. והם גם מוותרים במודע על האפשרות לראות את הילד שלהם בחיי היום גדל, מתפתח, יוצר, משתנה.

לכן מה זה חשוב אם שוכחים את התיק, או שולחים את הילד בבוקר בבגד ערב, או נכנסים לקחת בגדים כששוטפים את הרצפה, או מבקשים עוד זוג בגדים חדשים, או לפעמים גם קצת פוגעים בלי כוונה...

היום אני תופסת אחרת את תפקיד המטפלת ובסופו של דבר ה"תענוג" הוא כולו שלי. אז מכיוון שהחוויות אצלי יומיומיות ועדיין מלהיבות אני מוכרחה לשתף, אותך יומני, ידידי בהן.

ובכן העסק מתחיל כשהשעון בבוקר מצלצל וקשה לצאת מהמיטה החמה ומנסים למשוך כל רגע. אבל אין ברירה, צריך לרוץ לגן מפני שאחרת מלכה תאחר את המונית של תומר, ואני אפסיד את מסדר הגרביים של הגר, את סדרת הנשיקות והחיבוקים של ענר. אלה שתי הסנוניות הראשונות.

אבל קודם מוכרחים לעבור דרך חדר האוכל כדי לקחת קצת מצרכים לארוחת הבוקר. ומכיוון שאין כבר ספלים מפלסטיק אז משתמשים בשקיות וגם אז אני נזהרת שלא לקחת משהו מן המוכן, כי אחרת אזכה לקבל בפורים משלוח מנות של סלט ירקות בספל פלסטיק או בשקית ואני רוצה, אם כבר, משהו יותר משובח.

בגן תענוג. התנור מפיץ מחומו בכל מרחבי הבניין והחורף שבחוץ לא מטריד. ובלי להרגיש, בדייקנות מרבית מתחילים להגיע החבר'ה. לא תאמינו, אבל כולם מחייכים וכולם אומרים בוקר טוב קולני ושמח, (מעניין איפה נעלם הנימוס אח"כ), וכולם מזכים אותי בחיבוק נעים ומיד מתחילים לספר את חוויות האתמול והלילה והתוכנית למחר וכאלה יש, ברוך השם, בשפע. אבל נעם נכנס בוקר אחד כעוס (זה קורה לו מדי פעם) והוא רוצה לחזור הביתה. אין לו חשק להתחיל לריב עם הילדים ולהתחיל להשתלב בהמולה שמסביב. אני מנסה לשכנע אותו שבבית אין אף אחד ולא כדאי לחזור ואז הוא מצא פתרון: "טוב, אז אני אחזור לאלוהים ואני אעזור לו לתקן את הגן ואת כל הדברים שצריך לתקן". אילו ידע כמה עבודה מצפה לו שם, וודאי היה מתחרט על כל העניין. ובבת אחת הגן מתמלא, ההמולה מתחילה ואיתה היצירה. שולחן הציור נתפס מיד ע"י אוהבי הציור, הארכיטקטים מתחילים לתכנן את מפעלי הבניה בפנינת הקוביות, בפנינת הבובות מתחילה חלוקת התפקידים ע"י שיר: "את התינוקת, אתה האבא, את האמא" ואבוי למי שלא מציית.

אנחנו המטפלות מקבלות את פקודת היום: אחת עושה ניקיון יסודי בחדר האדום, או הכתום, או הכחול, או הירוק (מזל שאין יותר), השנייה מכינה ארוחת בוקר והשלישית מסדרת בגדים וכאן ראוי להסביר: לא כל מטפלת יכולה לסדר בגדים, לזה צריך הסמכה מיוחדת. השתלבותה של מטפלת בגן והפיכתה למטפלת מדופלמת נקבעת רק כאשר היא עברה את מבחן חלוקת הבגדים. ובכן: בתיקים יש לשים בגדי בוקר למחר אז מה הבעיה? נו! ענר אוהב חולצות רק בלי כפתורים, חגי צריך קפישון עם כיסים "נפגשים", לליאת צריך לבחור בגדים "יפים" – אינטליגנטית. לטל רק חולצה שהיא בדיוק על הפיגורה וכן הלאה והלאה. וזו רק פרשת בגדי בוקר. עכשיו צריך להכין בגדים יפים לערב ליד המיטות וגם כאן צריך לתכנן הכל כך שאח"כ לא תהיינה למטפלת בעיות בקשר לאופנה. אז אתם מבינים? בלי דוקטורט לענייני אופנה אי אפשר להכין את הבגדים.

ובינתיים ארוחת הבוקר הולכת ומוכנה והמבחר כיד המלך: גבינה מתוקה, ממרח גבינה במיץ עגבניות, מיוזן ירוק ומיוזן כחול, אנשובי וגבינה משולשת ולפעמים גם נקניק, וביצים! כמו במסעדה חמישה כוכבים אפשר לבחור, כל אחד לפי טעמו: ביצת עין, חביתה או מקושקשת ולפעמים יש "ביצה בקן", או פנקייק, או לחם מטוגן – אז הילדים שלנו לא נראים רע ויש גם התייחסות לאינדיבידואל – לטעם האישי.

ובינתיים מתחילה האוניברסיטה הפתוחה: לצלילי המצלתיים כל הילדים מتركזים בפינת הריכוז ושם בהנחיית ואלרי מתחיל השיעור בדמוקרטיה ובטיפוח תרבות הדיבור (כמעט כמו בכנסת). כל אחד מספר על חוויות האתמול, האחרים נאלצים להקשיב, אך מדי פעם ה"מתפרץ התורן" שיש לו עומס גדול של חוויות, לא יכול להתאפק ונכנס לתוך הדברים של קודמו וכך נשברת הדמוקרטיה.

ואח"כ חלוקת התפקידים ושיחה בענייני דיומא - ולאכול. (בפרוט הארוחות אגע מאוחר יותר). מיד אחרי ארוחת הבוקר מגיעה "שעת האהבה" - ההורים, שזו להם שעה קלה בלבד שלא ראו את ילדיהם, מגיעים תקופי געגועים ורק אחרי כן אפשר לצאת ליום העבודה. אחת מאיתנו בינתיים תופסת את מקומה ליד הכיור. מלאכת שטיפת הכלים בגן תופסת חלק נכבד משעות העבודה, אז מי שרוצה לתת מתנה לגן, נשמח מאוד אם יקנה לנו מתנה מכונה לשטיפת כלים.

את היום מעבירים בהתאם למזג האוויר. אם בחוץ יפה אפשר לשלוח את הילדים לשחק בחצר ואז משתר קצת שקט בתוך הגן, אבל אם יורד גשם - אלוהים יעזור. עשרים ואחד ילדים יום שלם בתוך הגן - אני משאירה זאת לדמיונכם הפרוע. לאחר ארוחת עשר שבדרך כלל היא מאוד מגוונת: יום ראשון תפוחי עץ, יום שני תפוחי עץ, יום שלישי תפוחי עץ... וביום שישי, סוף סוף לשם שינוי - תפוחי עץ - באה שעת המקלחת.

זו שעה שכולה טוב. זה מתחיל מהוויכוח איזה חדרים מתקלחים היום ואחרי שמגיעים להסכמה מתחיל המצוד אחרי הילדים. במקלחת שחוממה בינתיים ע"י התנור עושות המטפלות את ההכנות האחרונות. הטכניקה היא: אחת רוחצת את הילדים והשנייה מנגבת ומלבישה. המקלחת זו שעה שבה אפשר להתייחד קצת עם כל ילד, ללטף או לחבק, אילו לא צריך היה לעבוד כמו בפס יצור: אחד בפנים, אחד על הספסל, השלישי כבר מחכה, רועד מקור, למגבת הגואלת. ואם אתם חושבים שרק במקלחת הציבורית של החברים הייתה זו שעת התפרקות ומימוש הכישרונות המוזיקליים, הרי שאתם טועים. כאן מתגלים כל הכישרונות של נגנים בגיטרה - איך? תשאלו את דותן. טל מנצלת את הזמן לרקוד בעירום ונעם בודק בינתיים את מבנה הביולוגי. פתאום נשמע קול מזמר ברמה: "פיי, וי גונליב פור אָבו"!!! אתם מזהים? אתן לכם רמז: מתוך סידרה טלוויזיונית מוזיקלית שהוצגה לאחרונה על מרקענו. אם אינכם מזהים תפנו להוד דנה. כמוכן שזו גם השעה שבה לומדים על גוף האדם, בעיות המין ושאר נושאים אקטואליים מרתקים. וישנה גם אופנה לשעת המקלחת: רתם רוצה גופיה "הנסיך הקטן", ענר, דניאל והילדות כמוכן רוצים תחתונים מהתא, הוד מבקש דוֹטְקֵס, גלעד דוֹטְקֵס, - אתם יודעים מה זה? גֶטְקֵס! יש לנו כמה זוגות תחתונים ארוכים והם הלהיט אחרי המקלחת. וכך, רטובות חצי גוף, גב שבור - גמרנו את המקלחת לא לפני שפיזרנו שפע של ניחוח יסמין, או ורדים בבתי השימוש, שהכניסה אליהם אפשרית רק עם מסכות גז.

ומבלי שהרגשנו איך הזמן עובר מגיע שקשוק נושא האוכל עם ניחוחות ארוחת הצהריים. אני לא ראיתי ילדים עם תאבון כל כך בריא וכושר אכילה כל כך מפותח. אבל לפני כן, אי אפשר לפסוח על טקס לקיחת האוכל במטבח. מי שמכיר את מטבח הילדים הרי הוא "מאוד" מרווח ושם כל מטפלת מתנגשת בשנייה. בדרך כלל צריך לקחת משהו מהמטבח הגדול והרי זוהי שעת קרצוף הרצפות. ואז אנחנו בינתיים עושות סקי עד שמגיעות למצלית או לסיר המרק. ואז נשמעת צעקת ייאוש מפי אחת המבשלות (זה בעיקר ביום שיש בורקס), "הם כבר חיסלו שש תבניות" - מה לעשות, לא רק בממשלה אוהבים בורקס! וכך, עם ריחות טיגון, נעליים חלקות, כמה נזיפות אנו צועדות חזרה מצוידות בארוחת הצהריים ופעמי העגלות המשקשקות נשמעים למרחוק.

הגענו לפרשת הארוחות: סביב השולחנות אנו יושבים חמישה ילדים פלוס מטפלת כאשר מיד מתחילות הבקשות: "תני לי רוטב, תני לי ירקות מבושלים, שפכי לי קצת מרק על האורז, מזגי לי מים, מה עוד לא מזגת לי?" וכך בין ביס לביס הידיים מתרוצצות לכל עבר, צריך כמה פעמים לקום להשלים את החסר, בקיצור - אולקוס הוא דבר וודאי!

שלא לדבר שאנחנו המטפלות יושבות קרוב יותר לרצפה מאשר לשולחן והקיבה שלנו נלחצת לגרון בגלל גובהם של הכיסאות. אז תארו לכם אותי ואת עירית על כיסאות של גמדים מהסיפור שלושת הדובים. בעניין זה מצבה של ואלרי הרבה יותר טוב, אין מה לדבר!

בהזדמנות זו הייתי מזמינה את עובדי המפעל הסובלים כל כך מבעיית ארוחת הבוקר לבוא להתארח קצת אצלנו בגן בזמן הארוחות. אנחנו כבר שכחנו איך נראה חדר האוכל במשך היום... אילו לפחות היינו מצליחות לשמור על הפיגורה!

מה אומר לכם – אחרי ארוחת צהריים הגן כמו אחרי פוגרום. האוכל התחסל במהירות, כמעט שאי אפשר למצוא פירורים עודפים, אפילו את העור של העוף זוללים – לא יאומן. ומשום מה המאכל הצפון אפריקאי אהוב מכל: דניאל מבקש קוקוס, מישהו אחר ביקש דיסקוס, עד שסוף סוף אלמוג תקנה להם "אומרים קוקוס"!

ואם גם כך האוכל כמעט נתקע לנו בגרון, פתאום נשמעת צעקה מכיוון השירותים: "גמרת" – אתם מנחשים מה צריך לעשות? אז זה גם חלק מהתפריט. עכשיו אנחנו בצפייה גדולה לשלב הבא שבו ייכנסו סוף סוף כל הילדים למיטות ולקולה של ואלרי בסיפור, או של חנה מרון מעל הפטפון, יעצמו את עיניהם ולשעתיים הקרובות יבוא השקט לגן.

אנו נערכות ל"קרב" הגדול על הניקיון – אחת חוזרת לכלים ושתיים מצטיידות בצבא המטאטאים והמגבים וקדימה לעבודה. בקצב אחיד ובתכנון מראש שופכים את המים, מקרצפים את הרצפה, מורידים את המים בעזרת המגבים וכל זה תוך כדי הזדהות עם "טל תלתל ויוספה שהלכה יחפה" או "דרור שהיו לו אוזניים של חמור", או דליה פרידלנד שעדיין זורעת זרעים של מסטיק כבר קרוב לעשרים שנה.

ואז, כשמשתרר שקט ורק חגי לא מסתפק בשעות הערנות ומפחד לבזבו עוד שעה על שינה – אנחנו שמות את המפות על השולחנות, הכל מבריק, נקי ויפה והכי חשוב – שקט. השעה לא רחוקה משתיים, רחוק רחוק מהרגע שהתחלנו ואני צועדת לי לאיטי על המדרכה בדרך הביתה, הרגליים נשרכות אט, אט, הגב חורק, הכתפיים – כאילו כל משא העולם עליהן, אבל הפנים למחר שיביא עמו שוב חוויות חדשות ומסעירות...!!! אז בינתיים שלום לך יומני היקר ובפעם הבאה אספר לך איך זה לעבוד עם הפסקה בבוקר, מה שנקרא – יום מפוצל.

נירה

משולחנו של המזכיר

פיתוח ותשתיות

בתקופה שבין היורה למלקוש, ואפילו קצת אחריו – מדהים אותי כל בוקר מחדש יופיו של הקיבוץ – הירוק הבוהק בעוז, הפשטות לצד החיוניות של נוף קיבוצנו הקטן והאהוב המרנינה באופן בלתי נמאס. הנוף הקסום הזה, עומד להשתנות בקרוב מסיבות טובות ברובן, אבל לתקופה של חודשים לא מועטים, שהם במקרה גם החודשים הפחות יפים שלו.

עם שוך הגשמים, הולך הנוף הזה להיפצע, והשלווה הולכת להיות מופרת ע"י כלים מכאניים כבדים, ועבודות תשתית חסרות תקדים בהיקפן. הדבר נעשה כמובן מבחירה ותוך שיתוף, אך עדיין יהווה תקופה לא פשוטה עבור רובנו. במיוחד בשכונות הצפוניות ובלב הקיבוץ, בו ייחפרו מחדש קווי ביוב, מים ואינסטלציה, חשמל ותקשורת ותיעשינה עבודות ניקוז. באזור גדר המערכת דהיום יתבצעו שינועי עפר בסדרי גודל שלא הכרנו, לתקופת מה הכבישים יחזרו לתקופת

האבן, ואבק יהיה מנת חלקנו הקיץ הזה. גינות פרטיות שטופחו במשך שנים עשויות ליפול קורבן לפיתוח האינטנסיבי. אנו נשתדל ככל הניתן למזער זאת – ניפגש עם המשפחות הרלוונטיות מבעוד מועד, ננסה להסביר ולסכם דברים מראש על מנת להימנע מנזקים ככל הניתן - לשם כך אנחנו צריכים את שיתוף הפעולה שלכם למען הצלחת המהלך, שבסופו כולנו נצא נשכרים. לשם קבלת פרטים נוספים, הציבור מוזמן לפנות לזיו – רכז התשתיות.

תקציב חדש - תהליך חדש

אישור התקציב הגיע בשנתיים האחרונות לקלפי, בעיקר בגלל העובדה שהחלטות שכה משפיעות על כולנו, לא ראוי שתתקבלנה ע"י קומץ משקיענים, יהיו ככל שיהיו, המגיעים לאסיפה. התהליך קיבל דינמיקה חדשה, שימים יגידו אם היא לטובה: לאחר חודשים של דיונים מפרכים בהנהלת הקהילה מול רוב מרכזי הענפים והצגת התקציב בשלושה פרקים באסיפה – מועברת ההכרעה לקלפי. האפשרות של האזרח האכפת להשפיע התנקזה בתהליך החדש לדיונים בהסתייגויות שהתקיימו במזכירות, אחרי פרסום הצעת התקציב לציבור. מסתבר שחברים שאכפת להם, והם מספיק נחושים ואסרטיביים, יכולים להשפיע מאד על עיצובו הסופי של התקציב המוגש לאישור כלל החברים בקלפי. התוצאה בינתיים – תקציב פחות שמרני מזה שתוכנן במקור ע"י ההנהלה – ורק בעתיד נוכל לשפוט האם השינוי בתהליך היה לטובה (ולטובת מי). מה שבטוח – החבר הבודד, שמתעמק בפרטים ומנצל את הכלים שמעמידה לרשותו הדמוקרטיה הקיבוצית שלנו, בהחלט יכול להשפיע ועושה זאת. מנגד - כוחה של ההנהלה בתהליך הזה נשחק.

חינוך

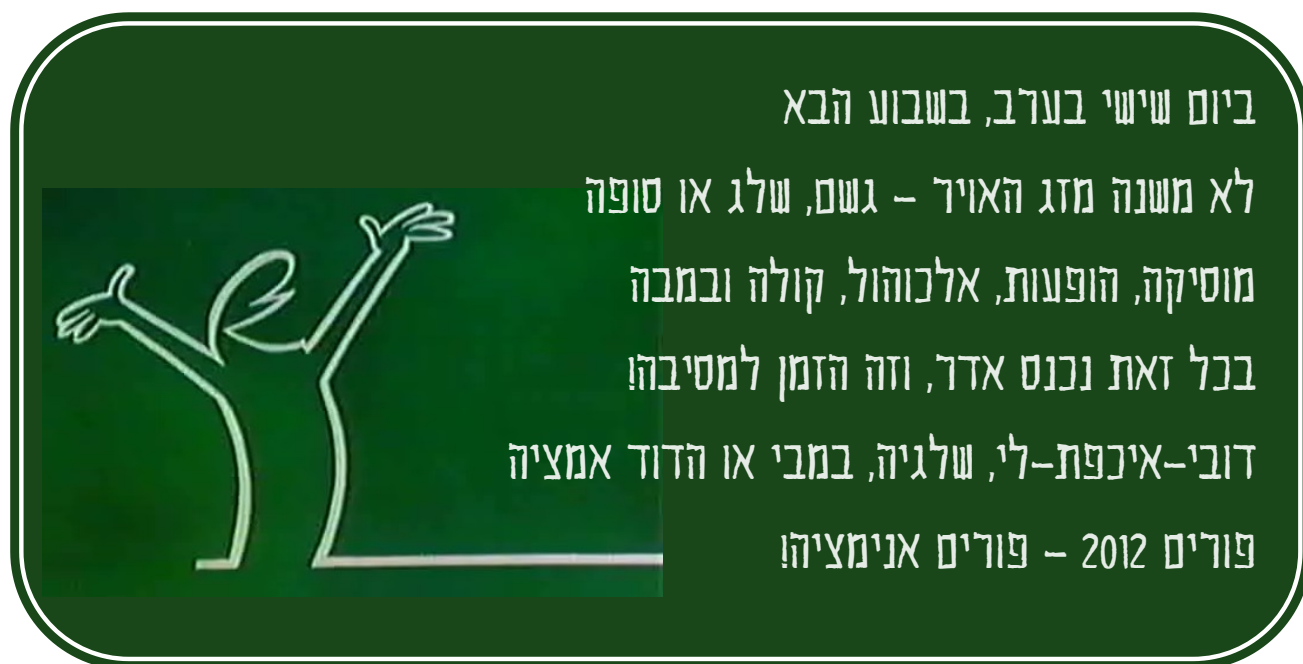
נושא שחשוב לרובנו (אם לא לכולנו בתקופה זו או אחרת של החיים) ומטבעו, בעיקר סביב גיל ההורות הצעירה, גם מאד אמוציונאלי. ברם לעיתים, ברצותנו את הטוב – אנחנו גורמים נזק. הורים רבים מלינים על קצב חילופי המדריכים והרכזות, בעיקר ב"בלתי פורמאלי", ואותן טענות עולות לגבי המטפלות בגיל הרך. מועלות שאלות על מדוע אין יותר חברות שעובדות במערכת, ומה עם גננות מהקיבוץ? ובכן, התשובות לשאלות אלה הן מורכבות ומגוונות. אך מה שבטוח הוא, שלנו כהורים, יש השפעה לא מעטה על כך. חשוב שתהיה מעורבות הורית ולקיחת אחריות, ואולם יש חשיבות רבה יותר לדרך בה היא נעשית. זו צריכה להיות בדיאלוג תרבותי וישיר, ולא בביקורת מדרכות או עימות עם העוסקים במלאכה, ועוד בשעות הפעילות, לעיתים גם מול עיניי הילדים. חשוב גם שבעלי התפקידים והמינהלת הציבורית ייתנו גב לעובדי המערכת ומנהליה – לצד היותם קשובים לצרכים ולציפיות של ההורים. אם נפנים זאת כהורים וחברי קיבוץ, נעשה צעד גדול כלפי החזרת האטרקטיביות לעבודה בתפקידים חשובים אלה, ונקטין את השחיקה הגדולה במילוי עבודת הקודש של החינוך הקיבוצי.

עוד חומר למחשבה לפני סיום

כונסנו החודש במועצה האזורית, על מנת לשמוע מראש המועצה, ד"ר מוטי דלגיו, על תוכניתו לבניית ביי"ס יסודי גדול בבית ברל, שישרת את המושבים והקיבוצים באזור. למי שהאסימון עוד לא נפל לו, מדובר על סגירת ביה"ס יחדיו כחלק מהמהלך. עמדתנו הרשמית הייתה התנגדות נחרצת, אך הבטחנו שנביא את הדברים לדיון ציבורי, איש איש בקיבוצו. ראש המועצה נחוש, והדרך בה יגיב הציבור עשויה לקבוע את התוצאה הסופית.

נסיים בתקווה שהאביב המתקרב יביא עימו צמיחה והתחדשות, זו התוכנית אחרי הכל – ושנדע לעשות זאת תוך שמירה על החברות, הסביבה והאדם –

נימרוז

ל על כוס קפה עם מרסיאל בוחסירה

אוהב את המקום הזה אך עדיין מרגיש זר

לפעמים אני מסתובב בקיבוץ, ויש לי הרגשה, כמה שנים אני פה, אני עדיין מרגיש זר, אני לא מרסיאל, אני "החבר של ליזה", אני "הבעל של ליזה", אני "העובד של חנה", ככה אני מרגיש. פעם סיפרתי לנרי לנצינר שיש אנשים שאני אומר להם שלום, והם לא חוזרים אלי, נרי לא האמין לי, אמר שזה לא יכול להיות. אז הסתובבנו בקיבוץ, אני אומר: שלום, שלום, שלום, וחלק מהאנשים לא עונים. הוא היה בהלם. מצד שני, הילדים של חברי הקיבוץ, מכל הגילאים, מכירים אותי, ומאוד מעניין אותם מה אני עושה.

מה שחשוב לי, שאנשים יידעו שאני אוהב את המקום הזה, שאני מרגיש חלק ממנו.

לפני קצת יותר משנה פנה אלי שמוליק וביקש לראיין אותי. הוא הדליק אותי בזה שהוא אמר לי: "אני זוכר אותך מאז שהבת שלי הייתה חיילת, וזה מציק לי שאני לא מכיר אותך". בשבילי באמת שמוליק ועתליה הם ההורים של נועה, נקודה. בהתחלה חשבתי מה הוא צוחק עלי למה הוא רוצה לראיין אותי. אחר-כך מאוד שמחתי, פעם ראשונה שחבר קיבוץ מתעניין במה שאני עושה, יש לי אפשרות להוכיח שאני בן-אדם טוב, רציני...

ואז בדיוק כשקבענו להיפגש, שמוליק התאשפז.

אז עכשיו אולי יהיה תיקון, בדיוק זו המטרה מבחינתי. לפעמים אין הזדמנות להיכרות. באת, יצאת לעבודת חוץ די מהר, לא הייתה הזדמנות ליצור את הקשרים. הקיבוץ השתנה, אין מפגשים אינטנסיביים בחדר אוכל... זה מעניין, אני מחפשת אנשים שאולי לא מכירים...

אני פה משנת 92, באתי אז כמתנדב עם סטפן, ועוד צרפתי, והיה מישהו משוויץ, ואז הבריטים והדרום אפריקאים קראו לנו "הצרפתים". עשינו מלא בלאגן. מצד אחד שמחים ועושים מצב רוח, ומצד שני מאוד רציניים בעבודה: חנה (שעד היום אני מרגיש אליה כאילו היא אמא שלי) נתנה לנו הרבה מחמאות, וגם אלישבע, שולה, ג'ורג' שעבדנו אתם במטבח. ממש אהבו אותנו. למרות שהיינו שיכורים מהפאב של יוסי, 7:00 בבוקר מתייצבים לעבודה. התקופה הזו, שמונת החודשים שהייתי מתנדב, הייתה התקופה הכי טובה בחיים שלי מכל הבחינות, הייתי בן 23-24, עד היום לא חזרתי על חוויה כזאת. חוויה של פעם ראשונה בחיים.

שנת 1996 תאריך חשוב - עשיתי עליה. בין 92 ל-96 עשיתי הלוך וחזור. פה ושם, צרפת, ישראל, כל הזמן חיפשתי את התקופה הזו. הסיפור עם ליזה - החלק החשוב שלו שהוא היה פה. אמנים שאני עובד אתם, אני אומר להם: אין מצב שאני אגור בתל-אביב. או הקיבוץ או פריס.

בוא נחזור קצת אחורה

נולדתי בפריס. ההורים שלי נולדו שניהם בטוניס, בשנת 53 ההורים שלהם קלטו שהולכת להיות מלחמה (מלחמת אלג'יריה שהתחילה בשנת 54) הבינו שאסור להישאר, ולמי שהיה קצת כסף ברח. הם הגרו לצרפת. ההורים שלי הכירו בפריס. המשפחה גרה בפרבר במזרח העיר. הם לא דתיים, רק אני שומר כשרות. האוכל בבית כשר, אבל בחוץ אוכלים הכל. אני תמיד שמרתי כשרות. חגים עשינו בבית, ויום-כיפור בבית הכנסת. עברית למדתי רק בארץ. (למדתי לפרשה בבר-מצווה, אבל לא הבנתי מילה.)

מאיפה הציונות? איך הגעת לארץ?

לא הייתי בתנועת נוער, החברים שלי ערבים ושחורים, הייתי מחובר אליהם דרך המוסיקה. אף פעם לא היו לי חברות יהודיות, היינו שתי משפחות של יהודים בתוך שכונה של רוב מוסלמים. הקשר שלי היה דרך הגנה על השם של היהודים. מי שמלכלך על היהודים אני ישר קופץ. לא באתי לפה בגלל ציונות. סטפן שבא אתי מתנדב, היה מדריך בשכונות, מבוגר ממני ב-8 שנים. היה תופס אותנו מהשכונה: "בואו, אל תישארו על הברזלים, בואו אתי". הוא קלט את הראש שלי למוסיקה, לקח אותי כדי-גיטי כשהיה מארגן מסיבות פרטיות. אחרי כמה אירועים אמר לי: אתה לא כמו כולם, אתה חייב לצאת מהשכונה. אני אומר לו: תעזוב אותי. יום אחד היה מקרה של אלימות שאחריו סטפן אמר לי: "עכשיו אתה בא איתי." ואני ילד בן 18 שחושב שהשכונה זה הדבר.

הסתובבתי בכמה ארצות באירופה עם סטפן, ואז הבנתי שיש משהו חוץ מהשכונה. הגענו ליוון, נגמר הכסף, מה עושים? הוא אומר לי: אתה יהודי? בוא ניסע לקיבוץ. קיבוץ? איך נחיה שם? יתנו לנו אוכל ומקום לגור, אני מוכן לנסות. הגענו לתל-אביב, ואז הבחור במשרד המתנדבים אומר לי: בוחסירה? יהודי? אתה רוצה להיות מתנדב? "כן, אני רוצה." אמר לי, בגלל שאתה יהודי אני נותן לך את הזכות לבחור איפה תהיה. אמרתי קרוב לים, אבל קרוב לעיר. אני אוהב תרבות, רוצה קרוב לבתי-קולנוע. אמר לי ניר-אליהו, רמת הכובש או אייל. בחרנו באמצע: ניר-אליהו. סטפן עזר לי מאוד לגלות מי בעצם אני, ולדעת, שמה שחשבתי על עצמי בשכונה היה מזויף. הבנתי את זה אחרי כמה חודשים. כשחזרתי לשכונה אף-אחד לא התקשר אלי, אין לי כסף, אין לי מכונית, אם אין לך - אתה כלום. זה הכל חברות מזוייפת. רק שני חברים נשארו איתי בקשר, והגיעו לארץ לחתונה שלי.

פה יצא לי לפגוש אנשים כמו חנה, אלישבע, שולה, אורן, שרי, סער, אוהד ונדב קאליפה סוג של אנשים שגרמו לי לחשוב מה פספסתי בחיים, נגנבתי מהרמה, מהאינטליגנציה של האנשים. איך הם יודעים כל-כך הרבה, ואני - חוץ מלשתות, מה אני יודע. בן-אדם כמוני, חבריה בגילי, מה שהם חיו לעומתי, איך הם הספיקו לעשות כל-כך הרבה דברים.

היינו חברים אני וליזה, נפרדנו בשנת 95, ואז עברתי אירוע מוחי, ניתחו אותי בארץ, יצאתי מבית חולים בדיוק כשרצחו את רבין. חזרתי לצרפת כי לא יכולתי לעבוד פה. בשכונה ראיתי מקרה מזעזע, שתי בחורות (ערביה ושחורה) רבו, ואחת שרפה את השנייה, אני ראיתי את זה, וניסיתי לכבות אותה עם החולצה שלי, הצלחתי רק קצת, היא נכוותה קשה. התקשרתי לליזה באותו לילה וביקשתי לחזור. החלטנו שאבוא כעולה חדש. ליזה באה אלי מייד לשבוע, ואז חיפשנו אולפן, ובחרנו את מעגן-מיכאל.

הגעתי כעולה חדש, קיבלו אותי עם פרחים ושירה? - כלום. עשו עלי חיפוש שני שוטרים. כולם באו עם ילדים קטנים ואני באתי עם תיק גב קטן עלי, זקן של חודשיים, מה אתה בא לעשות? איפה הדברים שלך? אמרתי שאני עולה חדש והולך למעגן מיכאל. הם היו די בהלם, כי באתי בלי כלום, רק עם שני ארגזים של תקליטים, ספרו את התקליטים, ושילמתי מכס כי היו לי מעל המותר, ושני פטיפונים. על הפטיפון השני אמרו לי לשלם, כי מותר רק אחד. הסברתי למוכס שזו הפרנסה שלי, אז הוא אמר: בשביל מה שניים? כדי שאנשים לא יפסיקו לרקוד, הסברתי, ככה אני יכול לעבוד. "אתה עובד עלינו." אז שילמתי על השני.

עשיתי אולפן שישה חודשים במעגן מיכאל. הציעו לי להישאר שם לעוד תקופה, אני לא יודע אם זו טעות, כולם אומרים לי שלמעגן מיכאל לא אומרים לא, אני אמרתי לא. היו אנשים מכל העולם, ולא היה שם את הוייב הזה שהיה פה בקיבוץ הקטן הזה. איך שהיה מגיע יום חמישי הייתי עולה על אוטובוס וחוזר לניר-אליהו.

חזרתי לכאן בסוף 96, התחלתי לעבוד במשתלה. יום אחד באתי עם סער למקום שבו הוא למד (בית ספר הד). נפגשתי עם מנהל בית הספר, סיפרתי לו שלמדתי סאונד בצרפת (גם במגמה בכתה י"ב), הציע לי להירשם לקורס סאונד, קצת חששתי, כי לא ידעתי עברית, אמר לי שאפשר ללמוד ולעבוד באולפן הקלטות, ובקשר לעברית - מה יש בסאונד? Input, output. למדתי 3 ערבים בשבוע. בסוף השנה הראשונה היה לנו בוחן. 3 אנשים במקומות ראשונים מתקבלים לעבודה. הכנתי קטע ראפ, עם סער ועוד חבר. כולם היו בהלם. שנת 97, לא היה עדיין היפ-הופ בארץ. הגעתי מקום ראשון. שלחו אותי לאולפן סיגמא, מקום נחשב מאוד, לעבוד חודשיים. בעל הבית מאוד התלהב ממני (גם הייתי מנומס, מכין קפה לאמנים) אמר לי: אחזיר לך את שכר הלימוד, ואתה תלמד אצלי. שם, באולפן סיגמא התחילה הקריירה הצנועה שלי. יצא לי להקליט את שימי תבורי, והוא ביקש שאני אערוך אותו. קלטו שאני יודע לערוך, ונתנו לי עבודה. אלון אולארצ'יק ביקש לעבוד איתי, סינגולדה, כל הנגנים הכי טובים. הקלטתי עם אמנים שירים שעד היום משמיעים אותם.

חלק מן הרשימה: אתניקס, בועז שרעבי, דף ודצה לילדים, יגאל בשן, רונית אופיר, חברות זמר אין סוף. זה המקום לומר את התודה העמוקה שלי לאיז'ו, שהיה מזכיר באותו זמן ואישר לי לעבוד תמורת שכר זעום, כדי להתפתח במקצוע.

עם התזמורת האנדלוסית עשינו אלבום שבו קיבלתי פרסים, הוזמנו למרוקו. מוסיקה שאני מכיר מהבית. אבא שלי שומע מוסיקה ממצרים, אבל אלו אותם כלים: עוד, דרבוקות, יש לי גישה לזה.

על כוס קפה עם חרסיל

אנשים מאוד מבוגרים, הם לא שמים לב שיש מיקרופונים, באמצע מקנחים את האף, ואני צריך לדאוג שלא ישמעו את זה. אני לא צועק עליהם, מכניס דרבוקה על זה. בשבילי כל אמן הוא עבודה. כולם נחשבים אצלי, אני מתייחס לכל האמנים באותה הרצינות. אם יש נשימה לא במקום, אני אשבור את הראש מה לעשות איתה, אמנים קולטים את זה.

יום אחד, בדרך לעבודה, ברמזור, אני שומע מוסיקה חזקה, ואני אומר לעצמי וואו! ראפ! סופ-סוף מישהו שומע ראפ! אני רואה חייל. אני שואל אותו: אתה יכול לעצור שנייה? הוא אומר לי: מה קרה? חתכתי אותך בכביש? "אני חייב לדבר איתך. שנתיים אני בארץ, לא שמעתי צליל אחד של מוסיקה שחורה." ואז הוא אומר: "מגיל 15 השאיפה שלי להיות ראפר." הוא יוצא מהמכונית, 4 מידות מעלי. מה אתה עושה? "אני עובד באולפן." אתה יכול לעזור לי? ואז אני מזמין אותו. הוא בא בלילה, נשארנו עד 5 בבוקר, באו עוד חברים. ככה התחלנו קשר של עשר שנים. זה היה סאבלימינל. (להלן קובי).

פתחתי לו את האולפן בחינם – במקום לנעול בלילה, נוסע אליו, אוסף אותו מהקריה (וגם את הצל שהיה בתפקיד רס"ר) ומקליט אותם. איך שהעבודה באולפן מסתיימת אני קורא לו: קובי אתה פנוי? כן, הוא בא. עם פנקס, כמו ראפרים, כותב מילים, שעה שעתיים מקמבנים מוסיקה עם מכשירים, כך זה היה בהתחלה. הוא היה בא עם טקסטים, בלי מנגינה. את המנגינה אנחנו בונים באולפן, והוא בוחר איזה טקסט לזרוק עליה. אם זה משהו קשה, אז שיר על פוליטיקה, חברים, כדורגל, שכונה. אם יותר עדין אז על החברה שלו... וכך ליוזא ואני ארחנו אותם בבית, הסענו אותם, רק שנעשה מוסיקה. בשביל האלבום הראשון הוא לווה כסף מאבא שלו...

עכשיו אני מבינה מהתיאור הזה, שהמעורבות שלך בסוג המוסיקה הזה, כטכנאי סאונד, היא כל-כך עמוקה. אתה לא מקליט מישהו שבא עם שיר מוכן, אתה חלק מהיצירה.

לגמרי. עם אומנים רגילים, אני לא מנגן, אני רק מקליט. עם קובי זה היפ-הופ, זה לא רק סאונד, גם הפקה של הביט, זה מכשירים, ההתלהבות לגעת במכשירים... אני משתתף בעיבוד. אני אומר: בוא נכניס כנורות, מאיפה נביא כנורות? אני אומר לו: יש מנגינה של שארל אזנאבור, שיש שם כינור, בשיר של אילנית יש כנורות, בוא ניקח את זה. אני מוצא קטע מאיזה שיר ידוע, אני מקליט את זה על המחשב. (זה נקרא לדגום). לפעמים הוא אומר: יש לי מנגינה, מביא 4 תיבות או 8 תיבות של משהו, תעשה לי תופים. יש לי דגימות של תופים ואני בונה לו את התופים. בכל שיר משהו אחר, אין מתכון אחיד. זה שונה ממה שהו מסורתית. פה בעצם, היצירה היא תוך כדי. אפשר להגדיר את זה כמוסיקה טכנית, אבל היא נוצרת בהווה, ובגלל זה נחשבת למחאה. מה שמציק לי אני כותב טכסט, יותר אימפולסיבי, קורה ברגע הזה. הכל לפי הווייב עכשיו.

זה היפ הופ. יש זמרים שישירו כל החיים על אותו נושא. הראפרים שרים על מה שקורה להם באותו רגע. מהר מאוד קובי זכה להצלחה עצומה, קנה אולפן משלו, ואני עבדתי אצלו.

ואז יום אחד הכנו את הביט, קובי בא וכתב שיר. "אני טורו מפוצץ בדינרו... סבא ג'פטו..." שמעתי את זה ובא לי לבכות, קיבלנו אישור מהזכויות של זהר ארגוב - הפרח בגני, וזה מה שאתה כותב? ואז הוא ענה: מצאתי את המתכון לעשות כסף. אם זה היה אמן רגיל, אז לא אכפת לי, אבל פה גם אני הייתי מעורב, וזה היה על גבול המעליב. זה פשוט לא מעניין אותי יותר, ואז עזבתי.

זה היה ב-2006. רציתי לסיים את הדיסק של נרי לנצ'נר. כל החומר כבר היה מוקלט, נשאר לי להקליט רק את הקול של נרי. (עד אז עבדנו באולפן של קובי הוא לא היה יכול שלא להסכים לי, כי עשיתי בשבילו אותו הדבר כשהוא היה חייל והיה צריך עזרה בלי יכולת לשלם). שכרנו 100 שעות באולפן אחר, וסיימתי להקליט את נרי. ואז בנינו את הצריף הקטן בקיבוץ, הייתי עובד מ-5:00 בבוקר עם נימרוד בפרדס, הולך לנוח בצהריים, ומ-16:00 עד 23:00 עובד על הפרוייקט של נרי. ככה 4-5 חודשים. כשלא הצלחתי לקום מוקדם נהייתי סייר לילה. (גם הצלחתי לעצור גנבים. הוכחה שלא ישנתי בזמן השמירה). וחזרתי לאולפנים כפרי-לנס.

נשמע שהדיסק של נרי היה חשוב לך ביותר

הדיסק של נרי הוא משהו אחר. העבודה עם אמיתי ונרי שהם מוכשרים ברמות, הייתה מאוד מוקפדת. אמיתי עיצב את העטיפה, הציורים של נרי. עבדנו 7 שנים על החומר, כיוון שלא היה לנו מספיק כסף. התחלנו בשנת 2000. הדיסק יצא בסוף 2007. נתנו את כל כולנו. הדיסק לצערי לא נחל הצלחה גדולה, חומר מאוד לא מסחרי. השמיעו קצת בגלגלצ, קצת ב-88. איפה שהכירו את סאבלימינל עשו לי טובה ונגנו את זה, אבל החומר הזה לא מתחבר להיפ-הופ. עשינו המון הופעות, בכל הארץ, לפני 40 איש לפעמים, ועד הופעה גדולה אחת בעין-גב שהייתה נהדרת.

לא כולם מצליחים בדיסק ראשון. מתוך 100 אחוז שירים שעברו תחת הידיים שלי 70 אחוז לא יצאו החוצה. זו ארץ קטנה והרבה תלוי ביחסים שיש לך עם האנשים החזקים. מגעיל, מגעיל, מגעיל. שוק קשה קשה. לא רציתי להיות ממורמר. היינו חייבים לעשות את זה עד הסוף, למרות שנקלענו לחובות כספיים. מכרנו 1500 דיסקים והחזרנו חלק מהחובות.

ליזה רצתה להרוג אותי כי לא הכנסתי כסף למשפחה. חיפשתי עבודה בתחום והתחלתי לעבוד בהרצליה כטכנאי סאונד באולפן (שבו אני עובד עד היום). עוברים 5 חודשים. ואז סיגי המנהלת של המקום, שנמצא בעצם בתוך בית הנוער העירוני "הכוכב השמיני", אומרת: מאז שאתה פה האולפן חי, אתה מביא לנו הרבה לקוחות. אתה רוצה לנהל אותו? לקחתי את העבודה כמנהל אולפן בחצי משרה. הקשר עם הילדים נוצר, אני אוהב אותם והם אוהבים אותי, התחלתי לעזור להם עם המוסיקה, לתת להם טיפים, אני מזמין את הראפרים, התלמידים של נרי מקליטים אצלי, והכל התקשר. אחרי כמה חודשים המנהלת הציעה לי להיות אב בית, ואחרי עוד תקופה להיות מנהל תחזוקה. זה בא בדיוק בזמן, כי נולדה לי הבת השלישית, ורציתי עבודה קבועה. היום אני עובד של עיריית הרצליה בשני חצאי משרה בתעריפים שונים.

ספר קצת על הכוכב השמיני ומה אתה עושה שם

התלמידים בגילאי 13 עד 18 באים לכוכב השמיני אחרי שעות הלימודים. לאירועים מגיעים גם חיילים. יש לנו פרלמנט שמתכנס בכל יום רביעי, והם דנים איזה אירועים יהיו בבית. תיאטרון, קולנוע, מוסיקה. וגם הרצאות בנושאים שונים כמו בעיות מין, הומוסקסואליות, כל נושא שמעניין אותם. הילדים זורקים רעיונות ורכז הנוער מחליט אם לבצע. אני כמנהל תחזוקה צריך להפעיל את האירוע. אני עובד מול המפיקים של הלהקות, משיג מחירים, ומנהל מו"מ, וביום האירוע מכין את המקום. דואג שהכל יעבוד.

באולפן אני מקליט את כל מי שרוצה. מביאים שירים שהם רוצים לשיר, גם ילדים מהקיבוץ היו אצלי. אנחנו מארגנים תחרויות של סולנים ושל הרכבים, להקות שמתחרות מכל הארץ. הזוכה בתחרות מקבל 30 שעות הקלטות. חומר מקורי. חבריה בגיל הזה שיוצרים מוסיקה זה חלום. אני צריך לעזור להם, להסביר להם שצריך לבוא מוכנים לאולפן. כיף לקבל מכתבים מההורים ומהמורים. (חלקם במגמת מוסיקה וסאונד).

אני לא שומע ברדיו את מה שאני עושה, אבל לא מתגעגע, כי היה המון לחץ שכבר לא מתאים לי. אותה עבודה אבל בלי לחץ. בערב אני בבית, אוכל ארוחת ערב עם המשפחה, אני יכול להגיע למסיבה בגן. אולי התפשרתי בקטע האמנותי, אבל בקטע הרגשי אני חי חיים שלמים, יש לי גם אפשרות להיפגש עם החברים, לדבר אתם. החברים הם חלק חשוב ביותר בקליטה שלי בארץ, ואם אפשר, אני רוצה להזכיר את חנה וסער במיוחד. עכשיו יש לי חיים גם מחוץ לעבודה. אני רוצה לגדל את הבנות, חמסה עלי: נרי, זואי, אלה + ליזה + אמא של ליזה.

אני מתנגד לרוטינה, אבל היום אני הרבה יותר בורגני, רק לפעמים יוצא לבלות עד השעות הקטנות, חייב מסיבות. מזמינים אותי בלי סוף לאירועים. פעם ב... אני יוצא. צריך ליהנות ממה שיש בחוץ וגם מהבית החדש.

השיחה נמשכת ונמשכת, הייתי חייבת לחתוך קטעים שלמים בזמן העריכה. דברנו גם על תקופת הבנייה של הבית שלא הייתה קלה, ולא כל החברים פרגנו, על האופן המדהים שבו הוא רכש את העברית, דברנו הרבה על מוסיקה עכשווית, על כוחניות בחברה הישראלית, אבל קצרה היריעה. נשאר גם לכם שאלות ונושאים לשיחה עם מרסיהל, מניסיוני – שווה.

ראיינה: נטע

מדור ספורט יומן ריצה

עוד פרק מן היומן של עמרי רז שנכתב לקראת מרתון טבריה דאשתקד. עמרי וטל בהכנות אחרונות למרתון ירושלים, דור כנראה פרש בשלב זה מסיבות אורתופדיות... נאחל לו החלמה מהירה ושיבה למסלול בקרוב. ניצן מאור גם הוא רץ במרתון תל אביב - והשמועות אומרו שהוא מתכנן לעשות את זה יחף! (קראתם נכון, יחף)

פרק שלישי

2/10/2010 – סוף שבוע שביעי

יום שני. מרוץ נתניה. אנחנו מתלבטים מתי לצאת ומחליטים על רבע לחמש לפנות ערב. ההזנקה בשש. אין לנו מושג לאן לנסוע אבל דור קרא ש"יהיה שילוט ברור מכל מקום". אנחנו נכנסים לעיר ולא רואים אפילו שלט אחד. מגיעים למחסום משטרה שחוסם רחוב לקראת המרוץ ומריחים את קו הזינוק. אבל השוטר מפנה אותנו לדרך אחרת כי מפה אין מעבר. הריח מתפוגג. עכשיו אנחנו כבר יודעים איפה זה, אבל תקועים בפקקים אדירים. אני כבר מאבד את הסבלנות. מתחיל לשלוף את רפרטואר הקללות המורחב שלי. העיר נתניה, המשטרה, נהגי ישראל, המארגנים, מע"צ. אף אחד לא יוצא נקי. אבל דור סבלני. מאזן אותי. שומר על קור רוח מרשים. טוען שמה זה משנה אם נתחיל בעשר דקות איחור. במילא באנו לעשות אימון. ברור לי שהוא צודק אבל אני לא מצליח להירגע.

בשש וחמישה אנחנו מוצאים חנייה. השומר בחניון הוא הראשון שלועג לנו ואומר שכבר התחיל. מה אתה אומר? באמת?! תלך קיבינימאט. רצים-הולכים-מדדים לקו הזינוק הריק. מוצאים שם מישהו מהמארגנים ומודיעים לו שהגענו ואנחנו מתחילים לרוץ. הוא מעיף בנו מבט מרחם ואנחנו יוצאים לדרך. מכל עבר מבטים של אנשים שלא מבינים מי זה הזוג הפתטי שרץ עשר דקות אחרי כולם. אחרי כמה דקות של הפנמה שהתחלנו את האימון, בלי להשתין, בלי חימום ובלי מתיחות, אנחנו מתחילים ליהנות. סך הכל סגרו לכבודנו כבישים, אחרי 3 ק"מ מגישים לנו מים, ואחרי 4 ק"מ אנחנו אפילו עוקפים סבא בן 105 שאחריו נוסע לאט אמבולנס צמוד. חוויה.

הרבה עליות וירידות. הרוח מצליפה לפעמים בפנים, אבל אנחנו נהנים. אחרי קצת פחות משעה וחצי, כמתוכנן, מגיעים לקו הסיום. מקבלים ערכה שכוללת חולצה, מדליה, אייס טי וסנדוויץ' טונה. עושים שחרור וחוזרים הביתה, מרוצים אך מרוצים.

השבוע מסתיים בריצת 19 ק"מ. בחמש וחצי יוצאים לעבר פארק הירקון. בשש אנחנו כבר בחימום בפארק, יחד עם עוד עשרות רבות של אנשים. כבר כיף לי. איזה אווירת ספורט. מתחילים לרוץ, מסביבנו עשרות שהופכים למאות של רצים, הלכים ורוכבים. השבילים רחבים ובלתי נגמרים, יש מים, יש שירותים ויש צל. תענוג אמיתי. בקילומטר ה-11 בערך מתחיל לי שוב הכאב הזה בצד ימין. אני עובר למאה מטר הליכה וממשיך לרוץ עם יד שמעסה את הנקודה הכואבת. מצליח לשמור על הקצב עד לסיום. לסיכום, היה טוב מאוד, השרירים עמדו במעמסה, ורק התופעה החוזרת הזאת של הכאב קצת מדאיגה. אולי אנחנו צריכים לדבר פחות בריצה, לא שאנחנו מדברים המון.

זהו, 51 ק"מ שבועיים מאחורינו. שבוע חדש מגיע.

9/10/10 – סוף שבוע שמיני

אני במשבר. ככה נראה משבר. הוא גם מנטאלי אבל הוא בא ממקום פיסי. הכאב הזה בצד ימין לא עוזב אותי כמעט באף ריצה. מתוך ארבע ריצות, בשלוש סבלתי מהכאב הזה וזה מתחבר לריצה בסוף השבוע שעבר. זה כבר הפך לנבואה שמגשימה את עצמה. מתחילת הריצה אני רק מחכה לכאב. מנסה לנשום כמו שקראתי

שצריך, עושה מתיחות ייעודיות וכלום. ברוב המקרים זה מגיע אחרי כשישה - שבעה קילומטרים אבל בריצה האחרונה זה הגיע כבר אחרי שלושה. אני מצליח להמשיך לרוץ עם הכאב, בדרך כלל מוריד קצת קצב ואחר כך חוזר לקצב הרגיל, אבל לא רואה איך אוכל למשוך 42 ק"מ עם כזה כאב בצד. אגב, זה לא בא בגלל דיבורים. חצי שבוע רצתי לבד, ועם עצמי אני בוודאות לא מדבר בריצה. לפחות לא בקול רם.

16/10/10 – סוף שבוע תשיעי

אנסה עכשיו סגנון כתיבה ספרותי חדש, בגוף שלישי, "מספר יודע כל" קוראים לו, נדמה לי, אם אני זוכר נכון משיעורי ספרות. זה יהיה תוך שילוב זמנים ובעצם בלאגן אחד גדול. נסו לעקוב.

אחרי שבוע כזה חלקי ורעוע כמו שהוא עבר, מבחינת ריצות הכוונה, גיבורנו לא יכול להכריז שום הכרזה בסגנון זאת איתה פתח את סיכום השבוע שעבר. מה שכן, בריצות שכן רץ, לא הופיע הכאב בצד וזה כבר משהו. (פסקה לא ברורה- מה שהיא אומרת, בקיצור, הוא שלא רצתי את כל הריצות המתוכננות השבוע, אבל באלה שכן רצתי, לא הופיע הכאב).

הם מתחילים את השבוע במרוץ הלילה של נייק בתל אביב. עשרה ק"מ החל בכיכר רבין, דרך אבן גבירול, עד רוקח, משם על הכביש עד גני התערוכה וסיום בתוך פארק הירקון. יחד איתם ירוצו עוד כחמישה עשר אלף רצים, כולם בחולצות נייק לבנות. מראה מרהיב.

ההתחלה שוב עושה סימנים של איחור ופאדיחה קשה. הם, דור ועמרי, מחליטים שמספיק לצאת מהבית בחמש וחצי. אמיתי ודנה מצטרפים. עוד ביציאה מכפר סבא לירז מדווחת שהיא ומרים כבר חנו ובדרך לכיכר. הלחץ באוטו גובר וניטשת בו מלחמת האשמות מכוערת שמאיימת לפלג את יושביו. עשר דקות אחר כך החבורה כבר מחפשת חנייה באזור רידינג והרוחות העכורות ברכב נרגעות. חונים בתוך חניון סגור של אגף הפיקוח שבמקרה המחסום שלו פתוח.

מתחילים לצעוד לכיוון הכיכר. גשם קל מצליף מלמעלה ובעצם הופך את מזג האוויר לאידיאלי. אם זאת תהיה העוצמה שלו אין בעיה. מסביב המוני לבני חולצות צועדים באותו כיוון. הרחובות כבר סגורים בחלקם ואווירת חג עוטפת את העיר. בדרך חושבים בעיקר על מיקומו של חניון הגרירה הקרוב ביותר בו ניתן יהיה לשחרר את הרכב, ועל מציאת מקום להשתין לפני הריצה.

הקבוצה מגיעה לכיכר ההומה אלפים. מוצאים את כולם, מחליפים ברכות הדדיות, מוצאים מקום לריקון השלפוחית ועושים חימום. ההזנקה מסודרת, פוגשים פה ושם אנשים מוכרים ויוצאים לדרך. הקילומטרים הראשונים מצריכים יכולות ניווט יותר מאשר כושר ריצה. 4 נתיבים פתוחים לריצה ועל אף זאת יש לכל אחד מטר מרובע לתמרן בו כדי לא להכשיל או להיכשל ברגליו של רץ עמית. רצים מהר, יותר מהקצב הרגיל. זה על פי החלטה מוקדמת לנסות לשפר את השיא מריצת העשרה ק"מ שרצנו במרתון תל אביב האחרון. השאיפה היא לרדת מחמישים דקות אבל די מהר מתברר שהקצב לא מתאים, בעיקר בגלל עיכובים מאולצים.

הריצה עוברת בשלום. עוברת טוב מאוד אפילו. הזמן- חמישים ואחת דקות וארבעים וארבע שניות. נרד מחמישים במקום אחר. אבל ישנה שביעות רצון ואף יותר מכך. גם בשל התוצאה, גם בשל החוויה וגם בשל העובדה המשמחת שהכאב בצד לא הופיע.

אוכלים חטיף שמחולק לכולם, שותים הרבה, עושים שחרור, אוכלים קרטיב וגם מעדן. מוצאים את תמר ותחת גשם שוטף של חמש דקות צועדים לאוטו. שם למרבה האושר האוטו נמצא ואף ללא דו"ח וגם אמיתי ודנה כבר שם. חוזרים הביתה מרוצים וטובי לבב.

מכיוון שאני יוצא לחופש בהמשך השבוע (חזרתי לגוף ראשון. אין לי כוח) אנחנו מעבירים את הריצה הארוכה ליום שלישי. 19 ק"מ. מתייצבים בפארק ברבע לשש, עושים חימום טוב ויוצאים לדרך. האווירה בפארק יוצאת מהכלל ומכניסה אנרגיות מיוחדות. כיף לרוץ בפארק. מסיימים ריצה מוצלחת ושוב, בלי כאב בצד. סימן טוב. אולי זה קשור לחימום.

...יומן ריצה

בהמשך השבוע אני מזייף ולא רץ יותר. אני בחופש (בודפשט). דור רץ, לבד. בגדול אני מרוצה מהשבוע, בעיקר מהיעלמות הכאב. אני לא מכריז על סוף המשבר. אתן לזה עוד שבוע ואז אוכל לצאת בהצהרות שוב.

23/10/10 – סוף שבוע עשירי

איכשהו מסתבר לנו שאנחנו בשבוע איחור אחרי התוכנית. מן פשלה שכזאת, במיוחד לאור העובדה שעשינו את שבוע 1 פעמיים כי חשבנו שאנחנו בספייר. לא נורא. נותר על שבוע אחד.

שבוע של 47 ק"מ מאחורינו. הכל בריצות של לא פחות משמונה ולא יותר מאחד עשר קילומטרים. את שלוש הריצות הראשונות אנחנו רצים יחד, ביום חמישי אני רץ עם תמר, ומקנח בריצת בדד ביום שישי אחרי הצהריים.

הכאב לא חזר בינתיים. אני מרגיש מעולה עם זה. הביטחון חזר ואני כבר לא חושב על זה כמעט בכלל תוך כדי הריצה. זה מאוד משמח אותי.

בינתיים, בחלק אחר של האימפריה הכנענית, מתאמן לו אחד, רפי רז, בקצב והתמדה מעוררים השראה. הוא עושה את הכל לבד. כך שההתמדה היא קשה הרבה יותר. הוא גם מתחיל לקרוא בפורום של שוונג, ולהבין שצריך להתאים את הגוף וכדאי להיעזר בעוזרים ובידע שנצבר בדורות האחרונים, ולא לרוץ אולד פשן, כלומר לצאת לרוץ ואללה הוא אכבר. ההתמדה שלו מעוררת את הערצתי. מחזיק לו אצבעות.

סר רנולף פינס, חולה לב בן 59, קבע בשניים בנובמבר 2003, את השיא המדהים של שבע כפול שבע כפול שבע. שבע ריצות מרתון בשבעה ימים בשבע יבשות. סנטיאגו שבצ'ילה (דרום אמריקה) הייתה הראשונה, אחר כך איי פוקלנד (אנטארקטיקה), סידני, סינגפור, לונדון, קהיר וניו יורק.

יונתן יוגב, 29

נעמה לוגשטטר, 28

מישה נוכסוכסקי, 27

ליאור יוגב, 23

גל ברלס, 23

אורן רפפורט, 22

הדר ראוכני, 20

יעל בארי, 16

חם ליונסון, 13

איתי רגב, 11

אגם קציר, 10

עידו ברלס, 7

מיה מויאל, 7

שני רגב, 6

נסע רגב, 6

אילון קורדובה, 4

אלה הרץ, 1

עמרי נחום, 1

משה קאופמן, 80

תמי גביש, 76

חזה קאליפה, 72

ריישה וינטראוב, 71

אסתר זטורסקי, 66

אבי אהר, 63

מלכה לוי, 57

ליאורה לכ-ארי, 44

תמר צדפי, 42

ג'סיקה בוקארל, 40

מעין מויאל, 38

אהוד אהרון, 37

גולן ברק, 36

טל הרץ, 33

**ילידי החודש
מרץ**

פתרון חידת הארכיון

התשובה למבנה מהעלון הקודם:

המבנה הינו עמדה עגולה הצופה מזרחה בכיוון הגבול ונמצאת בדרך המובילה לשער המזרחי בסמוך לאנטנה. הוקמה עם ראשית הקיבוץ במסגרת ההגנה עליו.

אם בענייני בטחון אנו עוסקים, נסקור בקצרה נושא זה שהטרד המשק מימיו הראשונים:

ניר אליהו שוכנת כק"מ מהגבול ושטחיה החקלאיים נושקים לשדות ולבתי העיירה הערבית קלקיליה. עד למלחמת ששת הימים, שנת 1967, היתה תחת שלטון ירדני, היום שייכת לרשות הפלסטינית.

העיירה קלקיליה הייתה עוינת למדינה וממנה יצאו מחבלים רבים תחת חסות ירדנית ליישובי הסביבה. הפיגועים ברכוש, בנפש, בקו מסילת הברזל ירושלים-חיפה שעבר בפאתי העיר, הביאו בעקבותיהם פעולות תגמול של צה"ל (קו מסילת הברזל בוטל לאחר מלחמת ששת הימים והיום מדברים על חידוש).

קיבוצנו סבל מראשיתו מגניבות יבולים ופגיעה ברכוש, שריפות שדות חקלאיים - בעיקר אלו הסמוכים לגבול, ירי על סיורי מג"ב וידועה התקרית בה נהרגו שניים מלוחמי מג"ב (25.6.1956).

3 פעולות תגמול ידועות נערכו בקלקיליה והכוחות שהו ועברו דרכינו:

- פיצוץ משטרת קלקיליה 11.10.1956

- פיצוץ תחנות הדלק 27.5.1965

- פיצוץ 11 בארות המים 15.9.1965

מקרה נוסף ידוע באזורינו והייתה לנו מעורבות ישירה איתו - מחבל סודני ענק ממדים פראג' זייד שפרץ, אנס, רצח, שדד והטיל מוראו על היישובים ונהרג לאחר מרדף בפרדס סמוך לגבול.

במלחמת ששת הימים 6.6.1967 ספגנו הפגזה כבדה ממוצבי הצבא הירדני בקלקיליה ונפגעו רכוש, מבנים, הרפת, ציוד חקלאי. גם בשנים שלאחר מכן נמשכו הפגיעות ברכוש החקלאי.

בעקבות האינתיפאדה והירי לעברנו, ולעבר כביש חוצה ישראל העובר מזרחית לקיבוץ, הוקמה חומה בגובה 8 מ' להגן על הכביש. אצלנו נבנה קיר מגן לקרוואנים...

ימים אלה רגועים יותר לנו, ונקווה שימשיכו, וכשיגיע השלום (אינשאללה) נוכל לבקר בקלקיליה כפי שעשינו בימים עברו.

עמיקם

מצב הביטחון בימיה הראשונים של ניר אליהו – זיכרונות

צבי מאור (בעזרתה של חנה):

לפני שעלינו על הקרקע היה וויכוח בין הקיבוץ המאוחד, אליו היינו שייכים אז, לבין האיחוד אם ללכת ולהשלים קיבוץ קיים או להקים קיבוץ חדש. ההכרעה הייתה הקמת קיבוץ חדש על גבול קלקיליה, שהיה פרוץ לגמרי, כדי לשמור על האזור.

התיישבנו ב"עמק" – בין הגבעה עליה היו הלולים ובין הגבעה עליה נמצא כיום אולם האירועים "עדן". מערבה ל"עדן" הייתה, עד שנת 1948, עמדה עיראקית שעברה אח"כ לקלקיליה. העמדה שבתמונה הייתה אמורה לשמור על הכניסה לקיבוץ. אחרי הכביש שמעבר לשער המזרחי היו פסי רכבת ואחריהם היו אדמות של הקיבוץ. סבלנו מגנבות ומיריות מקלקיליה.

מיקי שורץ:

העמדה בתמונה נבנתה טרום מלחמת 56. היא נבנתה ללא מחשבה, מבלוקים, וכדורים חדרו דרכה. אנחנו השתמשנו בעמדות שהיו בחורשה (שהייתה מאחורי עמדה זו), שתעלות חיברו ביניהן. שם נפצע פעם ולולה שנפל על הרובה שלו ועוד מישהו שחטף כדור בפה.

יוסף קושמרו ז"ל היה אחראי על הביטחון בשנים הראשונות עד שיצא לקורס קצינים. החליף אותו אברהמליה אהרון ואני הייתי מא"ז אח"כ, בשנות השבעים.

המצב היה קשה. היו 6 צריפים – אחד מהם בית תינוקות ואחד מרפאה, חדר אוכל מפת, שירותים מפת, מגדל מים והתחילו לבנות את הרפת בשטח שאחרי המסגרייה. יותר מאוחר נבנה הצריף של מחסן הבגדים. על שטח כזה שמרו 6 אנשים כל לילה, הביטחון היה על הפנים. הגדר החיצונית של הקיבוץ הייתה ממוקמת במקום שנמצא חדר האוכל הישן וכל השטח היה בוסתן גדול – גפנים, סברס... היו מעט חדרי מגורים והרבה אנשים כך שחלק מהאנשים גרו מתחת לצריפים שהיו מוגבהים. הייתה גם שיטת "המיטה החמה" – חברים היו יוצאים לאמבוסים בלילה ובמיטתם ישנו עד הבוקר אלה שלא הייתה להם מיטה.

משה קאופמן:

כשאמרו לנו שאנחנו הולכים לניר אליהו הרמנו גבה – מה, במרכז הארץ? עד שהבנו שגם כאן גבול ואין מי שיאבטח את האזור.

באיזור היה בית אריזה, במקום שנווה ימין נמצאת כיום, בו עבדו דרוזים, ליד פסי הרכבת הייתה עוד קבוצה קטנה, אבל למעשה לא היה מי שישמור על השטח. את השטח שאחרי פסי הרכבת נתנו לנו כדי שהרכבת תוכל לעבור שם והירדנים קיבלו בתמורה שטחים ליד ירושלים. תושבי כפר סבא, רעננה

והרצליה העריכו את זה שישבנו על הגבול ושמרנו עליו. למעשה הגנו על המדינה.

עבדנו בתקופה הראשונה ברמת הכובש וגידלנו גם מעט ירקות בניר אליהו. בלילה הייתה שמירה רצינית. גם בנות שמרו. כשיצאנו לשמירה הכנסנו את המחסנית עם הכדורים לרובה. היינו מסתובבים בחצר הקיבוץ אך לא נכנסים לחורשה, לא בטחנו בשטח הזה.

כשהגיע גרעין "בתלם", הם ראו חורשה יפה ובלילה היו מסתובבים בה. מאז, לא הכנסתי את המחסנית לרובה כדי שיהיה לי זמן לחשוב מה אני עושה...

פיני טוכמכר :

בין מבצע קלקיליה למבצע קדש הגיעו אלינו כלי נשק (שלל) שחולקו לכמה חברים. החבאנו אותם בבתים, בבוידם. מצד אחד שמחנו שיש לנו נשק, זה נתן ביטחון, אבל מצד שני גם פחדנו. מדי פעם היינו יוצאים לירות בנשק כדי שיהיה זמין בשעת הצורך. יום אחד יצאנו למטווח, בדרך ל-42 (ליד קיר המגן שבנו ליד הקרוונים). את הירות שמעו כנראה בתחנת משטרת אייל ומג"ב באו לחפש אותנו. לא ידענו שמחפשים אותנו אך ראינו פתאום תנועות חשודות ומיד הסתתרנו בתעלות שבחורשה. מאוחר יותר, כשהייתה "הלבנת נשק", החזרנו את הנשק.

במלחמת קדש, כשישבנו במוצב שמאחורי הלול, פגע כדור בלסת של יענקה'לה המאירי (חבר גרעין "בתלם"). אברהמ'לה אהרון היה מא"ז מאוד פדנט, אך גם מאוד רגשן.

היה לנו עדר של כבשים, "מרינו", שהובא מאוסטרליה במטרה לנקות את הפרדסים מעשבים. את העדר הקיפה גדר חשמלית שהיינו מעבירים עם העדר מחלקה לחלקה. הניסיון הזה לא היה מוצלח, מכרנו את הכבשים והכנסנו את הגדר למחסן בלול. יום אחד עבר מישהו ליד הלול ושמע תקתוק. עלה חשש שהוטמן מטען. אברהמ'לה הוריד את כולם למקלטים, הזמין חבלנים כדי לפרק את המטען ולבסוף התברר שהייתה זו הגדר החשמלית...

בין הרפת ללול ישנו בונקר. (קיים עד היום). הבונקר הזה היה תמיד סודי, לא פרסמו מה בדיוק יש בו רק אמרו שיש בו ציוד הגנתי שאין לאף אחד ולא נתנו להיכנס פנימה. לימים התברר שהבונקר היה ריק.

אברהמ'לה לוינסון :

בשנים הראשונות של ניר אליהו, הגבול שלנו עם ירדן היה מסומן באבנים לבנות כך שהמעבר היה חופשי והערבים מקלקיליה היו עוברים דרכו ללא בעיות. זאת הסיבה שהקימו את ניר אליהו – לסגור את קטע הגבול הזה.

היה מקובל אז שאחרי שעות העבודה – בערב או בלילה, יצאנו למארבים כדי למנוע כניסה של מסתננים. כשהגעתי לקיבוץ מהצנחנים ביקשו ממני לצאת למארב. המשימה הייתה להצטייד בנשק ולרדת דרך הרפת לצומת – "קמליה" של היום ושם היינו צריכים לשכב במארב. לקחנו איתנו שמיכות, נשק אישי ומקלע בשם "דרור" (פיתוח ישראלי). אחרי הרפת שמענו קולות. נשכבנו, חיכינו ואח"כ המשכנו בדרכנו למארב. אחרי כמה שניות שמענו שוב את הקולות הללו וכך כמה פעמים עד שהגענו למקום. התמקמנו במארב ואיך שאנחנו שוכבים השמים מתמלאים בזיקוקים. עברו כמה דקות ומגיע אלינו אוטו מתוכו יורד יוסף קושמרו כועס ושואל מה אנחנו עושים שם. הוא מספר לנו שעלינו על מארב של משמר הגבול ששכב בפרדס ממול ולמזלנו היה להם מעצור בברן שלהם שרצו להפעיל נגדנו... הסתבר שהמא"ז של אותה תקופה, שמיקם אותנו במקום זה קיבל הוראה למקם אותנו ליד שיכון קפלן (בקצה השדות שלנו), אבל הוא חשב שאנחנו צריכים להגן על הקיבוץ ולא על כפר סבא והחליט למקם אותנו למטה...

ראיינה : עתליה אייל

הבית של לולה ועמיקם רגב שנפגע

מלחמת 6 הימים, 1967

זה איכפת לוי

מתגלגלים ברשת מכתבים שמופצים בימים אלה בתפוצה רחבה. כתבו אותו הורים מזועזעים שהשתתפו בטקס השבעה של חיילי נח"ל בכותל. (באותו טקס נכחו גם משפחות בארי ובורץ). חלק ממנו משקף דעות של רבים מאתנו, וחלק קטן נוגע ישירות לניר-אליהו, ומתאים לעלון הזה בגלל העיסוק בביטחון. בשל אורכם של המכתבים נאלצתי לקצר, סליחה עם הכותבים.

זכיתי. אני התגייסתי לנח"ל בשנת 1959. לכן הלכנו בהתרגשות רבה ובנוסטלגיה לכותל ביום חמישי 29.12.2011 לחוג עם בן משפחה, בן לקיבוץ וותיק ומפורסם, את גמר הטירונות ותחילת מסלולו בנח"ל. עמדנו, ציבור גדול, בליל חורף ירושלמי ברחבה, צופים בטקס ההשבעה ומאזינים – לטקס שבו לא אוזכרה ולו במילה אחת מורשת חיל הנח"ל.

המסר הערכי הראשי והיחיד בטקס היה פרק א' ביהושע שהוקרא ברמקולים. רק הפרק העוסק בציווי האלוהי לכבוש את הארץ בכוח הזרוע? רק "אתה תנחיל"? רק "לרשת"? רק להוריש ורק "לשמור לעשות ככל התורה"? רק לזכור שהפעילות הכוחנית המצווה הזו הינה מאושרת ומאובטחת מראש ע"י בורא עולם... "חזק ואמץ... כי עימך ה' אלוהיך" - זה כל המסר מהמדינה ומצה"ל לנחלאים החדשים? דיברו בטקס: מפקדים ו... שני רבנים צבאיים! אף אחד מאלפי בוגרות ובוגרי הנח"ל לדורותיו שביניהם יש לא מעט קצינים, בעלי אותות, מורים, מחוקקים, ראשי ארגונים במדינה, חברי קיבוץ מגשימים ואנשי רוח. כאילו אין! ה"תכנית האמנותית" החלה ב"אדון עולם" ונמשכה ברוח זו. בלי אף צליל או שיר נח"לאי. נמחקה אפילו כל מורשת הדורות של להקות הנח"ל? היתה כלא היתה.

הורים אלה, שהגישו בהתרגשות לצה"ל, במעמד זה, את פרי חינוכם הערכי – זכו לטקס ריק, רדוד ומעליב, כאילו מדובר בסך הכל במסיבת סיום מחנה עבודה של נוער גוש אמונים בהתנחלות.

כשחבריי ואני התגייסנו לנח"ל ההוא, שנמחק בטקס זה, עשינו זאת למרות שמה דיין צעק מעל כל במה שהנח"ל הוא בזבוז של מיטב הנוער, ושבמקום לגדל עגבניות צריך שיתנדבו לקצונה. אבל זו הייתה רוח הנח"ל. היינו, כמו קודמינו בנח"ל, חניכי תנועות נוער חלוציות של ההתיישבות העובדת, תנועה שראתה בהמשך ובקדימות מפעל הקיבוץ בנח"ל את שיא ההגשמה האישית, כמו אנשי דגניה ועין-חרוד לפנינו: התנדבות לשיתוף מלא, לעבודה קשה ורבה, לערכים מוסריים, למחויבות לעם היהודי ולמדינת ישראל לפני כל מחויבות לדברי רבנים ולטקסטים הלכתיים או מחויבות לעצמך.

כמובן, גם חבריי ואני עשינו את השרות הצבאי התובעני ביותר, קודם בטירונות ואח"כ ביחידת הצנחנים של הנח"ל המוצנח, גדוד 50, ואח"כ עוד שנים רבות בחטיבות המילואים של הצנחנים, שהרוב המוחלט של חייליהן ומפקדיהן היו בוגרי הנח"ל ההוא. בהגשמת ערכי נח"ל אלה, שירתנו במילואים ואח"כ במלחמת ששת הימים בחטיבה ששחררה את ירושלים, במלחמת ההתשה בתעלה, בקרב החפירות ובמרדפים בבקעה. ביום הכיפורים בחטיבה זו, הגענו ראשונים, כצנחנים-נחלאים במילואים, לחציית התעלה. כך גם נכנסנו ראשונים למצרים ויצאנו אחרונים. מורשת הנח"ל הזו, של התנדבות לעשיית כל משימה קשה ללא "גויים של שבת", של חברות לנשק וקבלה הדדית עם החברים הדתיים שבינינו נמשכה בחטיבות המילואים של הצנחנים. בכל שנות השרות האלה לא היו לנו מצוות אחרות, מרבנים או מפרקי תנ"ך, שקדמו לציווי הפיקוד של צה"ל. אולי למעשה הבעיה בנו, שלא השתחררנו כלל ממורשת הנח"ל ההוא של אז, שעיצב את ערכינו ושנתקע בנפשנו...

אבל, איני יכול לעבור בשתיקה ובחיבוק ידיים על המעשה הנפסד והמזיק הזה שחוויתי. כשבררתי – הסתבר לי בדיעבד שהדבר הזה כבר אינו חדש ואינו מקרי, לא רק בנח"ל אלא בצה"ל כולו, שעובר חווית כיבוש דתי-לאומני בכל מקום שניתן להדחק לתוכו. יש כאן חלק והמשך של התהליך השיטתי של השתלטות האתוס הדתי-משיחי, בחסות רבנים מסוימים, על כל נכסי המעשה הציוני-חילוני. בקרוב לא ייזכר עוד כי את המדינה ואת בטחונה וכוחה יצרו ובנו במאמץ, דם ופרך, רוב גדול, הרבה מאד אנשים חילוניים-ערכיים, שאלוהים אולי היה בעזרם למרות שהם לא עסקו הרבה בתפילות אליו בוקר וערב.

היו לאנשים האלה שירים אחרים, עדיפויות אחרות, ציפייה לשלום, לרגיעה ולהבנה עם שכנינו ואמונה תמה בעצמם, בכוחם ובעוצם ידם.

אני חייב צעקה ומחאה זאת לקרובי האישיים ולחברי, בוגרי הנח"ל ומגשימיו, חילונים וחובשי כיפות, שפזורים בשתיקה תחת כריות האבן בבתי הקברות הצבאיים ממרום גולן ועד אילת. מי ישיבנו דבר?

ומתוך המכתב השני:

בני התגייס לשירות צבאי, ולשמחתו הגיע לחטיבת הנח"ל, בה משרתים רוב חבריו בשנים האחרונות. שמחתי והתגאיתי בבחירתו בנח"ל – פירוש המושג הוא עולם ומלואו, גאה בחינוך שקיבלתי בילדותי, בנעורי על ערכי הנח"ל.

אעבור בקצרה על מה זה אומר לגבי ולגבי הרבה לוחמים בעבר על הנח"ל: הנח"ל נוסד באישור של דוד בן-גוריון ב-19 באוגוסט 1948 כמענה לצורך של תנועות הנוער הציוניות, אשר ביקשו ליצור מסגרת צבאית בה ישרתו חברי גרעיני הכשרה כקבוצה ולא יופרדו זה מזה. חיילי הנח"ל עברו אימונים של כחודשיים עד שלושה חודשים, ולאחר מכן יצאו לתשעה חודשים לישובי ספר למלא תפקידים צבאיים, לעבוד בחקלאות ולהשלים את הכשרתם המשקית.

שיטה זו שירתה מקרים רבים של משימות יישוב לאומיות, בשטחים בהם האוכלוסייה היהודית מדולדלת ונחשבו ליעד התיישבות מועדף. יישובים רבים, כמה מבסיסי צה"ל ובעיקר קיבוצים, הינם היאחזויות נח"ל במקורם. לדוגמא נח"ל עוז היאחזות הנח"ל הראשונה הוקם ב-1951, מול רצועת עזה, יחד עם זאת לא רבים יודעים שה"פיילוט" הראשון הוקם שנה קודם לכן על גבול "הקו הירוק" והוא **קיבוץ ניר-אליהו**, כשהמטרה היתה לבלום הסתננויות תוך כדי קיום עצמאי. ההצלחה בניר אליהו הביאה להקמה של ישובים נוספים בקו הגבול של מדינת ישראל.

כשקיבלתי את ההזמנה לטקס ההשבעה בכותל, ציפיתי שבטקס חשוב זה שבני עובר יוזכרו, ולו במעט, פועלה של חטיבה זו וחשיבותה מבחינה ערכית וחינוכית.

בני הצעיר אמור בעתיד להתגייס לשירות צבאי, לאיזה צבא הוא יתגייס? האם הכבוד לתרבות למורשת הנח"ל וההתיישבות העובדת שהייתה ייעלמו לגמרי? עמדו לידי אנשים רבים מודאגים ונפגעים, כמוני ששאלו את אותם השאלות.

האם אנו באמת זן נכחד?

פודים

אנמלציון

9/3/2012

« חיפשנו סיבה למסיבה וחגגנו פרידה מצפי פלד - זו הייתה רק מסיבה כי צפי לא עוזב, הוא רק משנה את סיבות הגעתו לקיבוץ. לך צפי היקר, תודה על 6 שנים של עבודה, הקשבה ועזרה בכל - ובהצלחה בדרך החדשה.

« למה המעדניר בחדר-אוכל? התשובה לכך היא שהמעדניר עובר שינוי קוסמטי, כדי לאפשר במקום נישה חדשה של מכירת בשר - "בוטיק בשר". הובטח שהשיפוצים ייקחו חודש, ואז המעדניר חוזר למקומו. בהצלחה!

« הגשם ומזג האוויר הקר הזה לא עצרו אותנו - אמנם דחינו את חגיגת ט"ו בשבט ביומיים, אך לבסוף חגגנו. אז שתלנו פקעות, ועשינו פיתות ומיץ, וסיפרנו סיפור על עץ, ומוסר ההשכל הושג. תודה לעוזרים שמעון מהרטה ואלעד קורדובה בפיקודה של יהודית מדר, שלא הייתה בשל האבל על אימה. ולשיר רז על כל התרבות ובכלל. עכשיו יש שם גם שלט והמקום הוא "שמורת הטבע של ניר אליהו".

« במקביל זכו העצים בקיבוץ בגרפיטי גדול ומודגש.

מה עוד נעשה בשביל צמיחה דמוגרפית? - והם קוראים לזה מיפוי עצים!!!

« ליעקב שקד ולכל בני המשפחה, אתכם במות האם-הסבתא. השנה הזו לא מרחמת עליכם, שבאמת לא תדעו עוד צער.

« נשים זה הכוח! מישל וג'סיקה ביוקאורל ערכו לכבודנו הנשים, ערב מקסים בחברותא נפלאה עם ליאור שני הנומרולוג.

« זהירות! עו"ד חדש בשטח - אבישי רוזנבלום סיים תואר ראשון במשפטים ומתחיל התמחות במשרדי "לאמעני סידר רהט צידון פינק" המשרד שעובד עם הקיבוץ. הוא לא מבזבז זמן ולומד את השטח גם באתר...

« ואילו טל רוזנבלום סיים את עבודתו בעדן, נפרד מהחברים וטס לטיול בדרום אמריקה ובארה"ב. תשמור על עצמך ותעשה חיים!

« מחזור 1990 הלא הם אייל רונן, דן קובלסקי, שגב לוינסון, ניב נמר, ליאור וינטר, גיא בארי, אורן רפפורט, אלון פיינבלט, אחמד עזאם והמשפחות חיפשו סיבה למסיבה - מרבית הקבוצה סיימה את הצבא וכולם התכנסו לחגיגה.

« אפק לוינסון סיים מסלול אימון מתקדם בשריון - במעמד מצטיין פלוגתי!!!

כבוד גדול לך ולכולנו, ובהצלחה בהמשך - שמור על עצמך.

« סבא איציק בורנשטיין חזר לעבוד בחו"ל והפעם בארץ רוסיה הקפואה 20 מעלות מינוס והמון שלג (ראינו כבר תמונות) בהצלחה בעבודה החדשה, וחזור הביתה בשלום.

« ביום שבת האחרון התעוררנו לגשם, והיה נדמה שהטיול בסימן שאלה, אך המדריך האולטימטיבי אמר שיוצאים. ואנחנו עם הילדים והפקלאות אמרנו אמן. הייתה שבת מקסימה, טיילנו לתל חדיד מעל מנהרת כביש 6. אין עליכם! - מתן גבע ושלומית ברזילי.

« ברכות לכל המשפצים - משפחות קרבס, ברלס, כספי, ראובני, שיקלי, נובוטובסקי, צדפי - מי ייתן שתעברו זאת בהצלחה (מי כמוני יודעת), ותיהנו מהחיים המשופרים.

ליזה בוחסירה

חידת החודש:

לאיזה מבנה שייך החלון? היכן נמצא המבנה, כיצד נקרא בעבר?

תשובות נא לשלוח למערכת בניר או לעמיקם. תשובה של עמיקם תימסר בעלון הבא.

